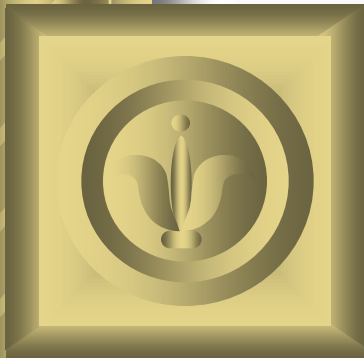

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ

СУДОВА МЕДИЦИНА ТА ПСИХІАТРІЯ

Судова медицина, як самостійна медична дисципліна займає одне із провідних місць серед різних галузей знань, активно сприяє установленню істини і дотриманню законності в кримінальному і судовому судочинстві. Зростаючі можливості судово-медичної експертизи, впровадження в практику нових, все більш досконалих та інформативних методів досліджень приводять до підвищення ролі і ефективності судової медицини в розкритті, розслідуванні і попередженні злочинів та розгляді цивільних справ. Тому знання сучасних можливостей судової медицини як науки і уміле використання на практиці результатів судово-медичних досліджень є необхідними умовами підготовки висококваліфікованих юристів.

Курс “Судова медицина та психіатрія розрахований на:

**студентів IV
курсу
денного
відділення**

**студентів V
курсу
заочного
відділення**

**юридичного факультету спеціальності 6.030401
Правознавство.**

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Знати:

- предмет, систему, задачі, методи і об'єкти судової медицини;
- процесуальні і організаційні питання судово-медичної експертизи;
- сучасні можливості судової медицини;
- види і механізм утворення пошкоджень, викликаних механічними чинниками;
- ознаки розладу здоров'я від кисневого голодування, електрики,
- різкої зміни атмосферного тиску, низьких і високих температур, хімічних чинників;
- порядок і правила огляду трупа на місці його виявлення;
- ознаки клінічної і біологічної смерті;
- організаційно-методичні основи проведення СПЕ;
- клініку психічних розладів, які найчастіше зустрічаються в судово-психіатричній практиці;
- перелік усіх необхідних питань, що виносяться на дозвіл СПЕ по конкретній кримінальній або цивільній справі;
- методику об'єктивної оцінки висновків СПЕ і подальшого використання їх у своїй роботі;
- принципи роботи СПЕК і психіатричних лікарень, які здійснюють примусове лікування.

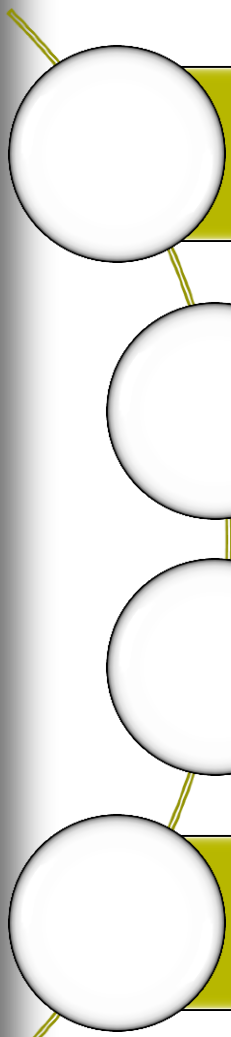
У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Вміти:

- використовувати теоретичні знання тем курсу;
- правильно формулювати питання, що дозволяються під час судово-медичної експертизи смерті від гострих, тупих предметів, вогнепальної зброї, при падінні з висоти і при транспортній травмі, від кисневого голодування, електричного струму, крайніх температур та від хімічних чинників;
- складати протокол огляду місця події;
- провести науковий аналіз судово-медичних даних для розробки слідчих версій і реалізації оперативно-розшукових заходів.
- скласти необхідні питання, що виносяться на дозвіл СПЕ по конкретній кримінальній або цивільній справі;
- відрізнити психічну норму від психічних розладів, які найчастіше зустрічаються в судово-психіатричній практиці;
- правильно поводитись з особами, які виявляють ознаки психічних розладів;
- об'єктивно оцінити висновки СПЕ для подальшого використання у своїй роботі;
- контролювати роботу СПЕК і психіатричних лікарень, які здійснюють примусове лікування.

Програма навчальної дисципліни

Модуль I. Основи судової медицини

Тема 1. Предмет і завдання судової медицини. Правові, процесуальні та організаційні основи судово-медичної експертизи.

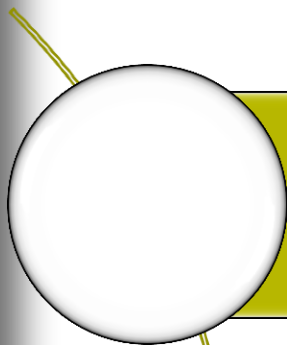
Тема 2. Розлад здоров'я і смерть від різних видів зовнішньої дії.

Тема 3. Смерть і трупні явища. Судово-медична експертиза трупа.

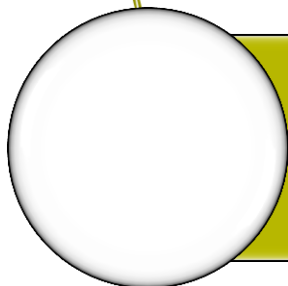
Тема 4. Судово-медична експертиза живих осіб. Судово-медична експертиза речових доказів з об'єктами біологічного походження.

Програма навчальної дисципліни

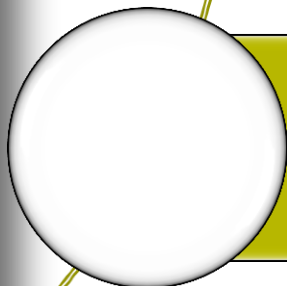
Модуль II. Основи судової психіатрії

Тема 1. Введення в курс судової психіатрії. Організаційно-правові положення судово-психіатричної експертизи (СПЕ)

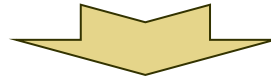

Тема 2. СПЕ у кримінальному та цивільному процесах. Примусові та не примусові заходи медичного характеру

Тема 3. Оцінка акту судово-психіатричної експертизи.

Мета навчальної дисципліни:

дати студентам основні теоретичні пізнання і
необхідні практичні навички

з судової медицини
та психіатрії

необхідні для

- ▶ правильного і своєчасного призначення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз
- ▶ правильного формулювання їх цілей та забезпечення всіма необхідними даними на підекспертну особу
- ▶ грамотного трактування висновків експертизи та психіатрії.

Завдання навчальної дисципліни:

- **сприяти поглибленню і закріпленню теоретичних знань, прищепленню навичок**
 - ✓ *самостійної роботи з літературою,*
 - ✓ *виступу перед аудиторією,*
 - ✓ *умінню вести дискусію з спірних питань,*
 - ✓ *відстоювати і аргументовано захищати свою позицію;*
- **формувати вміння враховувати особливості кожного конкретного випадку і уміти збирати настільки повний матеріал, щоб у судово-медичного експерта при подальшому вирішенні поставлених перед ним питань не залишалось ніяких неясностей відносно даних, які надали органи дізнання або досудового слідства;**
- **формувати**
 - ❖ *подальше поглиблення придбаних юридичних знань,*
 - ❖ *наповнення таких юридичних понять як неосудність, недієздатність, примусові заходи медичного характеру конкретним змістом шляхом вивчення основних теоретичних положень сучасної судової психіатрії, існуючої відносно психічно хворих законодавчої бази і безпосереднього знайомства з предметом судової психіатрії – психічно хворим, як суб'єктом правовідносин і його юридичне значущою поведінкою.*

Міждисциплінарні зв'язки

Програма по судовій медицині для вищих юридичних закладів освіти розроблена

у відповідності до сучасних наукових та практичних досягнень в сфері судової медицини, граничних медичних і юридичних наук

в світлі матеріалів по перебудові вищої освіти в країні

з урахуванням діючих нормативних актів.

Ця програма є типовою навчальною програмою - основним документом, який визначає зміст і обсяг теоретичних знань і практичних навичок з судової медицини, необхідних для підготовки юристів різної спеціальності.

слідчо-криміналістична

оперативно-розшукова

адміністративно-правова

цивільно-правова

виправно-трудова

Вивчення курсу судової медицини у вищих юридичних закладах освіти передбачає:

дати студентам основні теоретичні

знання про:

- закони, які спрямовані на охорону недоторканості особи;
- положення чинного законодавства про судово-медичну експертизу;
- сучасні наукові дані і можливості судово-медичної експертизи та методи дослідження основних її об'єктів.

оволодіння слухачами наступними практичними навичками:

- складання необхідного переліку питань, які виносяться на вирішення перед судово-медичною експертизою по конкретному випадку;
- уміння об'єктивно оцінити висновки судово-медичної експертизи і правильно використовувати отримані дані в розкритті, розслідуванні і попередженні злочинів проти особи та розглядів цивільних справ.
- огляд трупа на місці його виявлення;

Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Судова медицина та психіатрія» (НМКД) в паперовому та електронному вигляді (розміщено на сайті www.znu.edu.ua), який складається з наступних складових:

- методичне забезпечення семінарських занять з дисципліни «Судова медицина та психіатрія»;
- методичні матеріали для забезпечення самостійної та індивідуальної робіт студентів з дисципліни «Судова медицина та психіатрія»;
- методичне забезпечення поточного контролю з дисципліни «Судова медицина та психіатрія»;
- методичне забезпечення підсумкового контролю з дисципліни «Судова медицина та психіатрія»;
- методичні вказівки і теми для виконання курсових робіт з дисципліни «Судова медицина та психіатрія».

2. Судова медицина: [Підручник для студентів мед.вузів] / В.В. Білкун, Л.Л. Голубович, П.Л. Голубович та ін. - К.: Юрінком Інтер, 1999. - 480 с.

Рекомендована література

Основна:

- 1. Виноградов И.В. Томилин В.В. Судебная медицина. Учебник для средних специальных учебных заведений М.: Юрид. Лит., 1991.**
- 2. Гавенко В.Л., Самардакова Г.О., Бачериков М.Є. Психіатрія і наркологія. К.: Здоров'я, 1993. – 187 с.**
- 3. Жариков Н.М., Морозов Г.В., Хритинин Д. И. Судебная психиатрия. Учебник для ВУЗов. М.: ИнфраМ - Норма, 1997. – 425 с.**
- 4. Марчук А.І. Судова медицина. Курс лекцій - Київ. Вид-во «Генеза», 1997.**
- 5. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 6 від 17 січня 1995 р. «Про розвиток та вдосконалення судово-медичної служби України».**
- 6. Пауков В.С., Живодеров Н.Н. Судебная медицина и судебная психиатрия. Учебник для ВУЗов. М., 2000. Из-во Геотар Медицина. – 334 с.**
- 7. Руководство по судебной психиатрии / Под ред. Морозова Г.В. Из-во Медицина. Москва, 1977.**
- 8. Судебно-медицинская экспертиза: Справочник для юристов. - М.: Юрид. Лит., 1985.**
- 9. Судова медицина. Підручник (за ред. А.С.Лісового). - К., Юрінком Інтер, 1999.**
- 10. Судова медицина: Підручник (за ред. Концевич І.О., Михайличенка Б.В). - К.:МП "Леся", 1997.**

Рекомендована література

Додаткова:

- 1. Бажанов М.И. Уголовное право Украины. Общая часть. Днепропетровск. "Пороги", 1992.**
- 2. Білецький Є.М., Білецька Г.А. Судова медицина та психіатрія. Київ, Юрінком Інтер, 2004. 190 с.**
- 3. Диагностика смерти и определение давности ее наступления в судебно-следственной и судебно-медицинской практике. С.П. Дидковская и А.И. Марчук. -Киев, НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1990.**
- 4. Дмитриев А.С., Клименко Т.В. Судебная психиатрия. М., 1996.**
- 5. Жариков Н.М., Морозов Г.В., Хритинин Д.Ф. Судебная психиатрия. М., Изд. группа ИНФАРМ-НОРМА, 1997.**
- 6. Завальнюк А.Х. Краткий словарь судебно-медицинских терминов. - Киев: Вища школа, 1992.**
- 7. Кримінальне право Україні. Загальна частина. Харків. Право. 1997.**
- 8. Лабораторные и специальные методы исследования в судебной медицине: практическое руководство (Под ред. В.И. Пашковой и В.В.Томилина). М.: Медицина, 1975.**
- 9. Марчук А.І. Програмоване навчання в судовій медицині. - Київ: УАВС, 1994.**
- 10. Марчук А.І. Судова психіатрія. К., 2003. Вид-во "Атіка".**

1. Пушкин А.А., Самойленко В.М., Подопригора А.А., Влас И.И. Гражданское право Украины в 2-х томах для ВУЗов МВД Украины, Харьков, Основа, 1994.
2. Рошин А.И., Беленчук П.Д., Омельченко Г.Р. Книга криминалиста. К.: Украина, 1995. 413 с.
3. Судебная психиатрия: Учебник под ред. Г.В.Морозова. М.: Юрид. лит., 1996.
4. Судебно-медицинская экспертиза механической асфиксии /Под ред. А.А.Матышева, В.И. Витера. С.-Петербург-Ижевск, 1993.
5. Судова медицина. Підручник (за ред. А.С.Лісового). Київ, Юрінком Інтер, 1999. 479 с.
6. Судово-медична травматологія /Л.Л.Голубович, А.С. Лісовий, Г.В.Бобро, П.Л.Голубович. – Запоріжжя, 1994.- 68 с.
7. Сыропятов О.Г. Судебная и пенитенциарная психиатрия. Киев, 1998.
8. Тагаев Н.Н. Судебная медицина (под общ. Ред. Проф. А.М.Бандурки). – Харьков: Факт.- 2003.-1253 с.
9. Томилин В.В. Судебная медицина. М.: Издательская группа НОРМА – ИНФРП. М., 1996. 376 с.
10. Хохлов В.В. Судебно-медицинская экспертиза вреда здоровью (практическое пособие для медиков и интернов). Смоленск, 1997.